Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

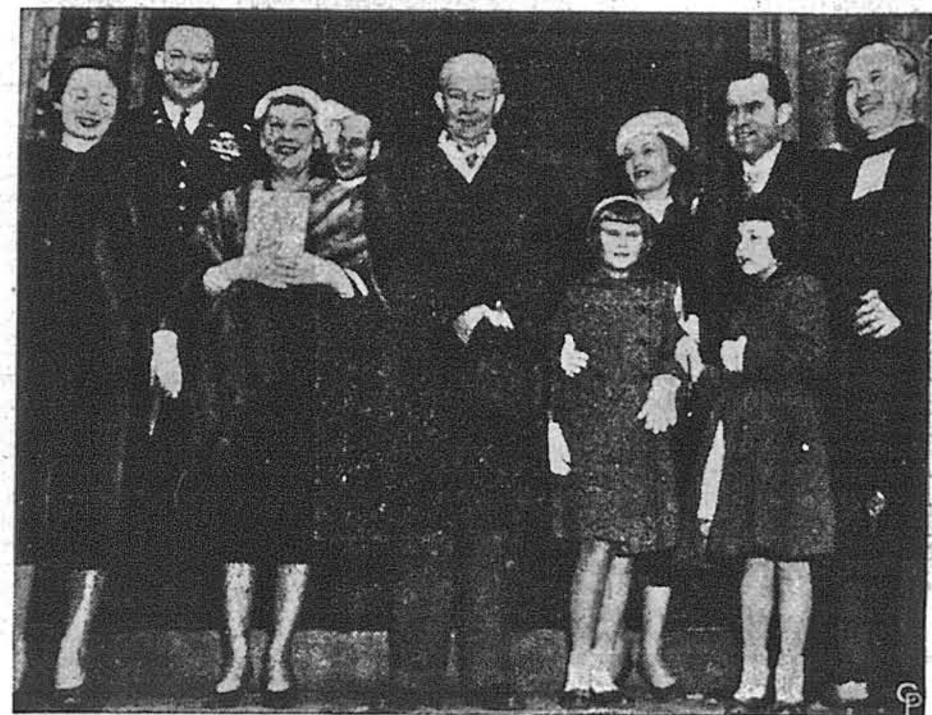
Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 15. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 23-го СІЧНЯ 1957. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 23, 1957. No. 15. VOL. LXIV.

АЙЗЕНГАВЕР ЗАКЛИКАЄ ДО ЖЕРТВЕННОСТИ І ЗУСИЛЬ, ЩОБ ВСТАНОВИТИ СПРАВЕДЛИВИЙ МИР В УСЬОМУ СВІТІ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер у своїй інавгураційній промові закликав американців до найбільших жертв, щоб можна було встановити в світі справедливий мир, побудований на моральному законі. Президент 21-го січня склав публічну присягу на другу каденцію на руки головного судді Найвищого Суду Ірла Воррена. Президент склав присягу на Біблію, яку йому подарувала мати 42 роки тому, коли він закінчив Військову Академію в Вест Пойнті. Біблія була відкрита на Псальмі 33, де було написано: „Благословенний є той нарід, якого Богом є Пан-Біг". Віце-президент складав присягу на родинну Біблію, надруковану ще в 1829 році в Купертавні, Н. Й., в 1829 році. Ця Біблія була відкрита на сторінці, де надрукований другий розділ Ісаї, де читається: „І Він судитиме народи і буде докоряти численним народам". Публічне складення присяги відбулося перед Капітолем в присутності членів родини Президента і віце-президента та найвищих достойників цієї країни, визначних членів обох Палат Конгресу та тисячної юрби. Президент у своїй інавгураційній промові заявив, що „рідко коли наш світ стояв перед такою небезпекою як тепер, бо міжнародний комунізм і та сила, яка ним контролює, є розкладовою силою". Айзенгавер запевнив нарід, що він несе велику відповідальність за те, чи в світі вибухне нова війна, чи в ньому пануватиме справедливий мир. Він сказав, що ЗДА не можуть стояти збоку від того великого змагу, і тому ця країна мусить помагати тим, які „схочуть звільнитись з-під чужого панування або з-під жахливого убожества". У великій частині світу, казав Президент, є нужда, незгода і небезбека. Нові сили і нові народи змагаються у світі за те, щоб дати світові вільне майбутнє. Жадна держава не сміє відтягнутися від того змагу". Комуністичні сили змагають до того, щоб і надалі втримати поневолення народів, які стогнуть під комуністичним поневоленням. Але „світ міжнародного комунізму зазнав сильного потрясення від послідовної і могутньої сили тих людей, які люблять волю і які складають своє життя за неї. Будапешт — це вже не є тільки ім'я одного міста; тепер це вже новий і блискучий символ людини, яка прагне бути вільною. І так по всьому світу віють сильні вітри, які віщують зміну. І ми, хоч би наша доля була і найщасливіша, не можемо відсепаруватися від них". Айзенгавер заявив, що він в імені всього американського народу складає приречення працювати на основі тих засад і змагати до тих цілей, які є моральною основою цього народу. „Передусім ми всі в нашій спільній праці як нарід просимо ласки Всевишнього Бога. І всі надії в наших серцях побудовані на найглибших молитвах нашого народу".

Президент висловив бажання, щоб американський нарід „був об'єднаний, але без підкорення"; щоб „був справедливий, але без пустого самозадоволення"; щоб „зростав у могутності але без гордости з себе". У своїй промові Айзенгавер закликав і інші народи з-поза залізної заслони, щоб не тратили надії на волю, яка є вічно жива. „Ми не шукаємо ані військових союзів, ані не дбаємо про те, щоб інші народи наслідували наш спосіб життя. І ті поневолені народи повинні знати про те, як гаряче ми привітаємо їх, коли вони, і це таки мусить колись статися, знову знайдуться в ряді вільних народів". Айзенгавер заохочував до духа спротиву народи СССР і заявив свою пошану до тих народів, відрізняючи їх від їхнього уряду. Після промови Айзенгавера відбулася парада-марш, в якому взяли участь коло 17.000 осіб. Їзді Президента з Капітолю до Білого Дому приглядалося коло 750.000 осіб. Ввечері відбувся інавгураційний баль в чотирьох приміщеннях, і Президент із родиною був присутній на всіх цих балях.

Президент Айзенгавер з дружиною й іншими членами своєї родини, з віце-президентом Ніксоном та його родиною, як теж із священиками Е. Елсоном та Дж. В. Едвардсом після Богослуження в дні інавгурації.

Пригадують обов'язок зголошування не-громадян

Вашингтон. — З Департаменту Справедливости інформують: В. Дж. Вирш, діючий дистриктовий директор Уряду Імміграції і Натуралізації, пригадує, що не-громадяни і чужоземці на терені ЗДА мають тільки один тиждень для виконання встановленого федеральним законом обов'язку подавати свої адреси властям на протязі січня кожного року. Уряд Імміграції закликає всіх не-громадян, які не виконали ще цього обовїязку, виповнити зголошеневі картки на поштовому або в імміграційному уряді. За дітей до 14 року життя, як теж за особи неправочинні або під судовою опікою, підписують зголошення їхні батьки або опікуни.

В АМЕРИЦІ

● **В суботу 19-го січня** 3,500 брали участь в похороні світової слави диригента Артура Тосканіні в катедрі св. Патрика в Ню Йорку. Похоронне Богослуження відправив кардинал Френсіс Спеллман в асисті 10-х прелатів.

● **Мадярський втікач** д-р Ґустав Батізі, який прибув із дружиною і 11 дітьми до Шикаґо, вже дістав працю і мешкання в домі старців, де буде діставати по 400 долярів в місяць. Він вже хотів був вертатися до Европи, бо не міг вижити з такою численною родиною.

● **Колишній президент** Герберт Гувер був присутній під час публічної присяги Президента і віце-президента Ніксона, але з огляду на стан здоров'я, не міг бути присутнім на параді яка тривала дві години і 30 хвилин.

● **Колишній посадник Будапешту Йосиф Коваґо** прилетів до Ню Йорку, щоб просити в Об'єднаних Націях допомоги для столиці Мадярщини. Він висидів шість років у тюрмі, а посадником став під час революції восени минулого року.

● **В інавгураційній параді** 21 січня маршувало 65 оркестр, 17,000 учасників, 34 удекорованих тягарових авта та один слон „панна Вірма" — символ Республіканської партії. Дефіляда тривала дві години і 30 хвилин. В 1953 році вона тривала на дві години довше.

ВЕЛИЧАВЕ ВІДСВЯТКУВАННЯ РОКОВИН САМОСТІЙНОСТИ І СОБОРНОСТИ В ДІТРОЙТІ

Дітройт. — Українська дітройтська громада відсвяткувала достойно знаменні дати історії української нації — 22 січня 1918 і 1919 року — величавою Академією, яка *відбулася в неділю дня 20 січня* ц. р. в залі Українського Народного Дому. Сама Академія була фіналом цілого ряду святкувань, влаштованих на протязі останнього тижня. — Так, у п'ятницю 18 січня в полудневих годинах відбулося урочисте вивішення українського прапору на міському ратуші в Дітройті. В суботу увечорі відбулася пресова конференція, в якій взяли участь кореспонденти найбільших дітройтських щоденників, адвокат Михайло Пізнак, як головний промовець на Академії та представники громадських організацій Дітройту. В неділю перед полуднем в усіх українських і католицьких і православних церквах Дітройту були відправлені Богослуження на інтенцію українського народу. Започатковано Академію яка відбулася по полудні цього ж дня, відчитанням Четвертого Універсалу, що його учасники Академії вислухали стоячи. Проклямацію Українського Дня на території стейту Мишиґен, міста Дітройту та Гемтремку, що її видали губернатор стейту і посадники міст, відчитала представниця міста Дітройту, широко відома п-на Маруся Бек, член міської ради Дітройту. Глибоко змістовну промову до численно зібраних гостей й учасників Академії виголосив адвокат Михайло Пізнак, касир Укр. Конгр. Комітету. Головна частина його промови, виголошена по англійськи, була звернена до кореспондентів американської преси та до представників поневолених Москвою народів, присутніх на Академії, які потому складали свої привітання для українців з нагоди січневих роковин. Першу частину Академії закінчено прийняттям відповідної резолюції, що її вислано членам уряду ЗДА й важливішим органам преси. У мистецькій частині програми виступила відома співачка — меццо-сопрано п-на Е. Волдс при фортепіяновому супроводі п-ни М. Ечисон, а на закінчення славна Капеля Бандуристів під керівництвом композитора Григорія Китастого відспівала низку патріотичних пісень. Академія, як усі святкування українських національних річниць у Дітроюті, була черговим успіхом дітройтської громади, — сконсолідованої в метропольному Відділі УККА, який підготовив ці святкування і проводив ними.

СВЯТО ДЕРЖАВНОСТИ І СОБОРНОСТИ В КАРТЕРЕТ

Картерет, Н. Дж. — Українська громада в Картереті, Н. Дж., получила святкування роковин актів 22-го січня із 45річним ювілеєм Тва Запорізька Січ, 342 Відд. УНС, та 40-річним ювілеєм Т-ва ім. Т. Шевченка, 183 Відділ УНСоюзу. Згадувано теж заснування два роки тому Української Централі ім. св. Димитрія. Свято відкрив голова Комітету М. Добровольський, а молитву провів всч. о. Іван Гундяк, який виголосив теж коротку промову. Товсмайстером був інж. Йосиф Лескі. Слідували привіти, серед яких подякувано п. Іванові Марковичеві за його 34-річну активну працю у 342 Відділі УНСоюзу. В імені того Відділу промовляли Григорій Волянський і його теперішній голова Євген Вадяк. Від Головного Уряду УНСоюзу промовляв головний касир Роман Слободян, який говорив про перших піонерів-основників названих Відділів та згадав 41 померлого члена. Від У. Робітничого Союзу промовляли головний предсідник УРС Антін Батюк і предс. 183 Відд. Яків Доманський. Концертову частину виповнили пісні, виконані чоловічим хором з Лігай Велей під орудою Олексія Дідуха. Зміст пісень — колядок і народних пісень — пояснював Володимир Пипюк. Під час концерту дві школярки, народжена в Америці Анна Симчак і новоприбула Надя Жила вручили посадникові міста Картерету Едвардові Доленові український прапор. Посадник у відповіді славив у своїй промові цінний вклад, що його зробили українські іміґранти в американське життя та запевнив, що коли вдарить слушна година, то американський нарід подасть помічну руку українському народові, що має повне право до своєї незалежности. На святі, крім мейора міста були також голова міської ради В. Соливан і 5 членів міської управи. Свято закінчено українським Національним Гимном.

В Лондоні помер проф. Вадим Щербаківський

Лондон (Англія). — Дня 18 січня помер на 81-ому році життя у Лондоні, після довгої і тяжкої недуги, відомий український археолог й етнолог, як теж знавець української архітектури проф. Вадим Щербаківський. Народжений 17 березня 1856 року в селі Шпичинцях на Київщині, у відомій українській священичій родині, університетські студії закінчив В. Щербаківський у Київському Університеті і зараз після виходу з Університету почав науково-дослідну працю, спершу в ділянці української архітектури і потому, як етнолог й археолог. В рр. 1908—1910 працював у Львові, як помічник директора Церковного Музею, заснованого митрополитом А. Шептицьким. Вернувшися до Києва, працює як археолог разом з проф. Хвойкою і в 1912 році стає завідувачем Земського Музею в Полтаві. Перебувши на цьому становищі світову війну і перші роки большевицької окупації, тікає 1921 року закордон, найперше до Відня і потому до Праги, де стає професором Українського Вільного Університету і працює на цьому становищі до большевицької окупації Чехословаччини 1945 року, даючи низку наукових праць, між ними і відомий твір „Формація Української Нації". Переїхавши 1945 року до Німеччини, переїжджає до Мюнхену і разом з іншими українськими науковцями відновляє діяльність Українського Вільного Університету, стаючи його ректором і потому на протязі трьох каденцій деканом філософічного факультету. Був дійсним членом Наукового Товариства ім. Шевченка, Чеської Академії Наук, Інтернаціонального Антропологічного Інституту в Парижі, Словацького Наукового Товариства і лицарем Югослав'янського Ордену ім. св. Сави. Залишив понад 100 наукових праць, друкованих окремо, як теж по журналах, присвячених історії українського палеоліту і неоліту, історії українського мистецтва й особливо ж архітектури. Від 1951 р. перебував і працював науково у Лондоні.

На Мадярщині повішено двох провідників революції

Будапешт. — Радіо з Будапешту офіційно повідомило, що в суботу 19 ц. м. повішено двох „з-поміж найголовніших організаторів ворохобні", Йосифа Дудаса і Яноша Сабо. Йосиф Дудас, який мав щойно 45 років, був замолоду комуністом і як такий діяв у протинацистському підпіллі.

Відень. — До Відня наспіла покищо ще непотверджена вістка з Будапешту, що там засуджено на смерть генерала Паля Малетера, лідера мадярського повстання. Разом із ним комуністи з табору Яноша Кадара, слухняні волі Москви, мали засудити на смерть також полковника Шандора Копачі. Ген. Малетер був військовим міністром в уряді Імре Надя, а полк. Копачі був командантом поліції у Будапешті за урядування Надя. 4-го листопада мин. року, коли нові совєтські дивізії вмаршували від сторони Румунії на Мадярщину і підійшли під Будапешт, генерал Малетер очолював делеґацію від уряду Надя, яка виїхала на переговори з совєтським командуванням на острів Чапель на Дунаї. Там його і всіх інших членів делегації арештували, а совєтські танки посунули до центру Будапешту і перевели криваву різню.

В останню неділю коло 30 мадярських прикордонних міліціянтів в погоні за групою втікачів загнались на територію Австрії і вже з тієї території силою завернули втікачів назад на Мадярщину. Один ранений під час острілювання втікачів мадяр залишився на австрійській території і його забрали до найближчого шпиталю. Австрійський уряд заклав рішучий протест. Австрійський канцлер Юліюс Рааб заперечив, наче б Австрія робила будь-які перешкоди тим мадярським втікачам, які добровільно хочуть вертатись додому. Навпаки, він закинув мадярському урядові, що той нерадо приймає тепер втікачів назад.

ДВА СВЯТА САМОСТІЙНОСТИ І СОБОРНОСТИ В ШИКАҐО

Шикаґо, Ілл. — Двома окремими святами в тому самому дні і в тому самому часі відзначувала місцева Українська Громада роковини української державної Смостійности і Соборности минулої неділі, 20-го січня. Одне свято відбулось в залі Авдиторії св. о. Миколая старанням Відділу УКК-Ліґи Американців Українського походження, як стейтової організації, а друге відбулось в авдиторії школи Шопена старанням окремого Громадського Комітету. Обидві імпрези пройшли з відповідним успіхом.

Свято, влаштована Відділом УКК — Ліґою АУП, відбулось при вщерть заповненій залі школи св. Миколая.

На святі виступили видатні представники американського політичного світу, зокрема колишній комішенер Уряду Імміграції і Натуралізації і теперішній дорадник державного департаменту у Вашинґтоні Едварт О'Коннор, редактор газети „Шикаґо Амеріken" Стеклі Псза, який, м. ін., під час мадярського повстання перебував у Будапешті. Далі виступив (із закритим обличчям) Арпад Газафі, недавній член мадярської Революційної Ради, який підкреслив у своїй промові, велику ролю українських вояків із совєтської армії у підтримуванні мадярських постанців. Свято започатковано проклямацією посадника міста Шикаґо п. Дейлі про встановлення „Українського Дня", що її відчитав п. Дмитро Шиян, і промовою голови святкового комітету д-ра Мирослава Сіминовича. На мистецьку частину свята склалися виступи оперового співака - тенора Ореста Руснака із Мюнхену, деклямація д-р Наталії Григорчук, що рецитувала „Марію" Стефаника, дута оркестра Відділу СУМА, Шикаґо-Північ, що під проводом проф. Івана Барабаша відіграла американський гимн, пісню „Боже Великий, Єдиний" і в'язанку стрілецьких й упівських пісень, та зворушливий виступ оркестри-хору дітей Школи св. о. Миколая, в якому взяло участь понад 200 учнів й учениць, які виконали ораторію „Поклін Творцеві". Наприкінці свята ухвалено відповідну резолюцію, що її переслано до керівних чинників ЗДА, преси, і переведено збірку на Народній Фонд, яка дала понад 700 долярів. Промовців представляв громадський діяч Петро Шиян. Англомовні шикаґівські газети подали обширні звідомлення про це успішне свято.

Свято, що його влаштував Громадський Комітет в залі школи Шопена, відкрив голова Комітету і голова місцевої філії ОбВУА сот. Тимцюрак, а відповідну промову виголосив ред. М. Семчишин. Мистецьку частину програми виповнили співи, соля та деклямації. Між приявними, що у великій частині заповнили залю, були і священики та зокрема бувші вояки Українських Армій, що проживають на терені Шикаґа.

ЧОТИРИ МУСУЛЬМАНСЬКІ ДЕРЖАВИ ПІДТРИМУЮТЬ ПЛЯН АЙЗЕНГАВЕРА

Анкара. — Чотири мусульманські держави, об'єднані у т. зв. Баґдадському пакті, куди належить також Англія, репрезентовані на конференції в столиці Туреччини своїми прем'єрами і міністрами закордонних справ, видали в понеділок 21 ц. м. спільний комунікат, в якому стверджують існування совєтської небезпеки на Близькому й Середньому Сході та вітають ініціятиву, що її перейняв президент Айзенгавер в справі забезпеки миру в тій частині світу. Цими чотирма мусульманськими державами є Туреччина, Ірак, Іран і Пакістан. Вони ствердили у проголошеному комунікаті, що плян през. Айзенгавера „не має на увазі створення сфер впливу ані поярмлення народів Середнього Сходу" та що він, навпаки," найкраще годиться для збереження миру". Не називаючи Єгипту ані Сирії спільний комунікат досить прозоро таврує ведену тими державами пропаґандивну кампанію проти Баґдадського пакту. Найбільше політичне значення в тому комунікаті має — за першими пресовими коментарями — такий зворот: „Вони (члени конференції) ствердили з задоволенням, що плян през Айзенгавера щодо Середнього Сходу розпізнає небезпеку, яку становить комуністична загроза і підривна акція в країнах Середнього Сходу." Комунікат таврує „фальшиву і підривну пропаґанду". У тому комунікаті приймається з задоволенням до відома, що Англія і Франція вже відкликали свої війська з Єгипту і вимагається від ОН, щоб те саме зробив Ізраїль. У справі Суезького каналу чотири мусульманські держави підтримали становище Заходу щодо свободи плавби каналом, який „повинен бути вийнятий поза політичні мотиви будь-якої держави". Комунікат натаврував знищення нафтопроводів у Сирії та зажадав якнайшвидше направлення їх. Становище держав Баґдадського пакту підкреслило брак одностайного фронту арабських і мусульманських держав, що його хотів створити під своїм проводом єгипетський президент Нассер та продовжування суперництва, що ведеться між Єгиптом і Іраком за впливи н Середньому Сході.

Договір про допомогу Йорданії не матиме реальної вартости

Вашинґтон. — Договір чотирьох арабських держав, оприлюднений в понеділковій західній пресі, не матиме практичної вартости, коли річ іде про зобов'язання трьох держав помагати Йорданії щорічно по 36,000,000 долярів готівкою і військовими доставами — коментує західня найповажніша преса, покликуючись на опінію політичних кіл. Цими арабськими державами є Єгипет, Савді Арабія і Сирія, які зобов'язались заступити Йорданії ту фінансову допомогу, що її давала постійно Англія в заміну на право втримувати на території Йорданії летунську базу. Американські відповідальні чинники у Вашинґтоні — за запевненням американської преси — твердять, що всі три названі вгорі арабські держави переживають самі таку поважну господарську кризу, що вони ні звідки не зможуть добути таку суму, як 36 мільйонів долярів річно на допомогу Йорданії.

Індія і Сирія поручають далі „коеґзкстенцію"

Ню Делі. — У столиці Індії оприлюднено в понеділок 21 ц. м. комунікат про вислід розмов, ведених між індійськими і сирійськими державними мужами у зв'язку з триденними офіційними відвідинами президента Сирії Шукрі аль-Куватлі. У тому комунікаті не згадується за іменем З'єдинених Держав, ані Совєтського Союзу, але говориться про „принципи мирної коекзестенції, неаґресії і невмішування" та „політику незв'язування", як Неру звичайно формулює індійську невтральність. Зате у тому комунікаті натякається на „доктрину Айзенгавера", відкидаючи її такими словами: „Військовий підхід до проблем у цьому (середньо-східньому обширі) може тільки служити дальшій дисгармонії і нестійкості, спричиняючись до збільшення напруження та загрожування світовому мирові. Інтервенція збоку великих держав у формі військових пактів і союзів небезпечна для миру і стабільности на Середньому Сході. Баґдадський пакт спричинив гіркі конфлікти і поділи в арабському світі і значно збільшив міжнародне напруження". — Таким чином Індія знову заявила свою солідарність із становищем Єгипту і Сирії. Президент Сирії Шукрі аль-Куватлі одверто пропаґує орієнтацію на Совєти „проти західніх імперіялістів і колоніялістів".

У СВІТІ

● **Князь Райніє III** оприлюднив, що коли його дружина Ґрейс (Келлі) породить цього місяця сина, то його назвуть Ґреґуаром Жоржем П'єром Рішардом, а коли дівчинка — то Кароліною Луїзою Маргаритою. Появу на світ сина привітали б 101 гарматнім стрілом, а доньки — тільки 21. Князь, який дуже не любить журналістів і пресових фотографів, заявив, що всі світлини зробить сам і передасть пресі. Хресними батьками буде 71-літній його кузен князь Фестетіч, мадяр, що живе тепер у Відні, і 12-річна Маргарета Дейвіс, американська сестрінниця Ґрейс із Филаделфії.

● **В Еспанії** цілий ряд партійних достойників з урядової організації Фаланґи зреклись своїх становищ в партії і в уряді на знак протесту проти переговорів голови держави генерала Франка з еспанськими монархістами і проти буцімто його злеґковаження вимоги Фаланґістів, щоб ця партія ґрала першу скрипку в Еспанії також після приверненя монархії.

● **У Барсельоні**, в Еспанії, випав сніг — рідкість і катастрофа у тій країні. Все ж, півторамільйонове населення міста хоробро поспішало до праці чи в приватних справах через сніг і болото, відмовляючись їздити трамваями і автобусами на знак протесту проти підвищення ціни квитків з півтора на два центи.

● **У Лондоні** помер в своєму палаці на 82-му році життя колишній князь Александер з німецького роду Тек, який від першої світової війни почав звати себе тільки за англійським титулом Ерл з Етлону. Він — стриєчний дід королеви Єлисавети II, був колись генеральним губернатором Канади та Південної Африки і особистим прибічником та дорадником чотирьох англійських королів: Юрія V, Едварда VIII, Юрія VI і Єлисавети II.

● **Королева Єлисавета II** приїде цього року до ЗДА мабуть щойно восени. Однак, мешканці стейту Вірджинія були б надзвичайно раді — повідомляє американська преса — якби королева могла прибути до ЗДА навесні і взяти участь у святкуванні 350-річчя заснування міста Джеймставну. Губернатор Вірджінії писав про це през. Айзенгаверові, але йому пояснили з Білого Дому, що „так королівських гостей не запрошується".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six Months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДОВІР'Я І НАДІЇ

В неділю 20-го січня, в колі родини і друзів, і в понеділок 21 січня в приявності численно зібраних представників уряду і дипломатичного корпусу, як теж репрезентацій усіх верств американського народу, відбулася у Вашингтоні урочиста інавґурація Двайта Д. Айзенгавера — на становище Президента ЗДА і Ричарда М. Ніксона — на становище Віце-Президента. Обидва вони склали в неділю присягу, приписану Конституцією, що зроблять усе, що тільки в їхній силі, щоб зберегти, захистити й оборонити Конституцію ЗДА і щоб боронити її від усіх ворогів — зовнішніх і внутрішніх.

Звичайно інавґурація нового Президента і Віце-Президента є започаткуванням їхньої діяльности й активности на призначеному їм Нацією пості провідників З'єдинених Держав Америки. Цьогорічна інавґурація Айзенгавера і Ніксона є на ділі реінавґурацією, продовженням їхнього урядування на дальших чотири роки.

Вибираючи велетенською більшістю голосів Айзенгавера на Президента ЗДА і Ніксона на Віце-Президента в 1952 і в 1956 роках, американська нація висловила їм необхідне в демократичній системі довір'я. Обидва одержали 451 електоральний голос з усіх 531 і майже на десять мільйонів голосів більше, як їхні суперники з Демократичної партії. І 1952 року і минулого року голосували американські виборці не за нову людину, з якою пов'язують звичайно нові надії, але за характер кандидата, його досягнення і ясний погляд на справи. Чотири роки урядування ген. Двайта Д. Айзенгавера на становищі Президента тільки зміцнили його престиж і прихильність до нього широких кіл американського громадянства. Так само, з другого боку, на протязі чотирьох років виявив свої непересічні провідницькі здібності, зрілість і енергію Ричард М. Ніксон на становищі Віце-Президента. Обидва кандидати в очах американського народу були найкращими, давали найвірнішу ґарантію, що вони продовжуватимуть гідно свою службу З'єдиненим Державам Америки і вільному світові на протязі другої каденції свого урядування.

Великі надії покладає на Айзенгавера і Ніксона не тільки американський народ, але й усі волелюбні нації світу — і ті, що загрожені агресією світового комунізму, і ті, що караються під тяжкими комуністичними режимами. На протязі всього свого урядування в першій каденції і потім у виборчій кампанії 1956 року Президент Айзенгавер задокументував свою прихильність ідеям свободи і вірність принципові, що всі народи світу мають право бути суверенними і незалежними володарями на своїй землі. Свою відданість згаданим ідеям та принципам підтвердив Айзенгавер напередодні своєї другої інавґурації, ініціюючи і формулюючи програму протидіяння комуністичній агресії на Середньому Сході і домагаючись від Конґресу уповноваження вислати у випадку потреби американські збройні сили на загрожені світовим комунізмом терени. Рішучим противником московського імперіялізму і світового комунізму, цієї найбільшої загрози ідеалів американської демократії і принципів американської Конституції, що її він зобов'язався у своїй присязі усіма своїми силами захищати й обороняти, виявився і Віце-Президент Ніксон на протязі усіх чотирьох років своєї першої каденції, у виборчій кампанії 1956 року і останніми днями перед Різдвом, відбуваючи поїздку до Австрії, щоб на місці вивчити і встановити найуспішніші методи американської допомоги учасникам збройної мадярської боротьби за свободу і жертвам совєтської інтервенції на Мадярщині.

Із З'єдиненими Державами Америки, очолюваними знову Двайтом Айзенгавером і Ричардом Ніксоном, пов'язують свої надії і сподіванки на підтримку не тільки вільні народи, але передусім ті, що втратили волю і хотіли б знову стати, як писав колись Іван Франко, господарями „у своїй хаті і на своїм полі", щоб знову засяяти „у народів вільних колі". Покладають свою віру і надію на шляхетність та ідеалізм Президента і Віце-Президента ЗДА, висловлюючи їм свої найкращі побажання, і українці, що 39-ті роковини проголошення своєї суверенности й незалежности, визнані американським громадянством, відзначають цього року водночас із інавґураційними урочистостями народу і землі Вашинґтона.

НА ШЛЯХУ ДО З'ЄДИНЕНИХ ДЕРЖАВ ЕВРОПИ

Між шістьма европейськими країнами — Францією, Західньою Німеччиною, Італією, Бельгією, Голляндією і Люксембурґом — у вирішну стадію ввійшли переговори, які мають на цілі скасування між тими державами митних бар'єрів та створення з тих держав одностайного господарського обширу з вільною внутрішньою торгівлею. Названі держави, погодившись у принципі на скасування торговельних обмежень у своєму гурті, мають встановити спільні, одностайні для всіх цих країв, митні тарифи у відношенні до держав з-поза своєї спільноти. Щодо Англії з її найбільшими торговельними оборотами і найсильнішим промислом, наставленим на експорт, то з нею ведуться переговори про частинну приналежність її до европейсько - континентальної господарської спільноти. За цим пляном Англія мала б користати з упривілейованої позиції у відношенні до названих шістьох держав взаміну за значне обниження своїх власних імпортових тариф. Найбільш спірною точкою у цих переговорах західньо-европейського континенту з Англією є бажання цієї останньої вилучити всі харчові продукти з проєктованого обниження англійських імпортових тариф, щоб охоронити своє власне хліборобство та могутню харчову продукцію деяких членів Коммонвелту (Канада, Австралія) від небезпечного суперництва европейських континентальних сільсько-господарських продуцентів, особливо Данії, яка хоче також приступити до господарської спільноти названих шести держав.

Переговори в цій справі енерґійно веде бельгійський міністер закордонних справ Поль Генрі Спаак, як президент спеціяльно покликаної Міжурядової конференції для спільного ринку, з її центром у Брюсселі. Призначення Спаака генеральним секретарем НАТО на місце лорда Ізмаїла, який відходить з того становища ранньою весною цього року, збільшило повагу до цього державного діяча, славного своєю відданістю ідеї европейської спільноти — політичної, господарської і християнської культури. Після смерти Альчіде де Ґаспері, фанатичним прихильником цієї ідеї став старий німецький канцлер Конрад Аденауер. У Франції було багато поважних державних діячів і політиків, що прихилялись до тієї ідеї, згадати хоча б колишнього довгорічного міністра закордонних справ Роберта Шумана і першого президента Сталезо-Вугільної Спільноти Жана Монне. Ця ідея знайшла у Франції добрий ґрунт для своєї реалізації, коли прийшов там до влади соціялістичний уряд Ґю Молле. Саме у вівторок минулого тижня почались у французькому парляменті дебати, щоб уповноважити уряд Молле довести до успішного завершення переговори з п'ятьма іншими континентальними державами про створення одностайного господарського обширу. Немає й найменшого сумніву, — повідомляли з Парижу, — що таке уповноваження Молле дістане. Коли при останній зміні уряду в Англії міністром фінансів (канцлером скарбу) призначено президента Британської Торговельної Ради Пітера Торнікрофта, континентальні проєктодавці пляну европейської господарської спільноти придбали в його особі контрагента, який є високим фахівцем торговельних і фінансових справ і з яким через те куди легше ці справи вирішувати.

Створення одностайного европейського господарського обширу, вільного від усяких митних обмежень і заборон, переведене було б ступнево. За проєктом комісії фахівців шістьох европейських країн, яка відбуває наради в Брюсселі, спершу на 4-6 років обнижено б митні тарифи на 30%, у другому чотирирічному періоді зредуковано б мита ще на 30%, а в пізніших 4-7 роках скасовано б решту митних бар'єрів. Таким чином цілий обшир шістьох европейських континентальних держав звільнено було б від внутрішніх торговельних мит на імпорт-експорт товарів протягом 12-17 років. У тому часі могли б до тієї европейської господарської спільноти приступати й інші країни, при чому передбачається передусім приступлення Данії і двох інших скандинавських країн. Яка це складна справа, досить звернути увагу на таку подробицю, як узгіднення і вирівняння коштів продукції в усіх тих країнах, таких різних при існуванні різних господарських умовин, різній валюті, різних платнях робітників і різних оплат суспільного забезпечення. Очевидно, що, напр., зрівняння соціяльного законодавства, де воно пов'язане з грошовими розрахунками і обтяжує продукцію, вимагає відповідних нових законів, а це з черги вимагає передусім — часу.

Проте, дотеперішні переговори в головних зарисах поступили так далеко вперед, що — як згадано на вступі — опинились вже у вирішній стадії. Державний департамент оприлюднив минулої середи у Вашинґтоні офіційно своє дуже прихильне становище до цієї справи. Вправді американські економісти і політики признають, що створення одностайного безмитного европейського торговельного обширу дуже утруднить експорт американських виробів до Европи, проте вони водночас певні, що така господарська спільнота спасенно вплине на економіку Европи, а коли держави і окремі люди в Европі будуть заможніші, то й їх купівельна сила буде більша і вони прихильніше будуть ставитись до імпортованих з Америки товарів. Але поруч із цим суто торговельним підходом, ще більше значення має політична сторінка проблеми. Ця західньо-европейська господарська спільнота йтиме разом із встановлюванням спільноти в ділянці продукції атомової енерґії для мирних цілей: це буде реалізація пляну „Евратому". Така сильна економічно Західня Европа буде сильна й політично. Вона буде відпорніша на торговельні залицяння Совєтського Союзу і матиме таке почуття власної сили й поваги, що паралізуватиме і політичну совєтську пропаґанду. Тоді впадуть ще більше комуністичні впливи в Західній Европі. І тому всіма сторонами — тісніше об'єднання 160 мільйонів західних европейців, а з Англією 250,000.000 — це велика і дійсно надзвичайно позитивна подія.

Ярослав Курдидик

ХРЕБЕТ АЙЗЕНГАВЕРОВОЇ ДОКТРИНИ

Ще під час корейської війни відомий воєнно-політичний коментатор, Г. Болдвін, переповідаючи й насвітлюючи причини, чому то, мовляв, ЗДА не виступили з якнайбільшою рішучістю й не покермували подіями так, щоб в найкоротшому часі розгромити ворога, доказував, що поширення корейського конфлікту було тоді „непотрібною війною на невказаному місці"... Він висловив тоді думку, що ЗДА потрібно ще деякого часу для того, щоб себе модерно перебудувати й поставити на такому мілітарному рівні, який давав би запоруку, що, встрянувши у великий воєнний конфлікт, вони могли б бути цілковито певними свого виграшу.

І дійсно, коли взяти до уваги передбачуваний тоді Болдвіном проміжок часу для повної перебудови, помімо, що для ЗДА потрібно було більше, як п'ять років, щоб нині займати таке політичне становище на Близькому Сході, як його нещодавно окреслив президент Айзенгавер. Заява Президента була типово волцькою, тобто простою та ясною у своєму змісті, і своєю наставою та рішучістю підтверджувала, що ЗДА можуть тепер говорити і діяти так, як це заповів був кілька років тому воєнно-політичний знавець Болдвін.

Щоправда, положення у світовій політиці, а на Близькому Сході зокрема, за останні десять років дуже змінилося. Постали не лише різні стратеґічні ускладнення, але й діймаючі політичні комплікації, і ЗДА важко було б перебрати в тому обширі таку ролю, яку колись грала, наприклад, Англія, що була на Близькому Сході не тільки мілітарною потугою, але й контролювала посередньо політичну силу у більшості арабських країн. Очевидно, що така ситуація перейшла до історії і вже не повториться. І тому може без перебільшеної досади деякі політичні критики кажуть, що недавня експедиція на Суез була „останньою війною англійської імперії за її колонії"...

Усю справу ускладнює факт, що, коли ЗДА прийдеться заанґажуватися в тому терені після того, як там не стало англо-французьких впливів, вони мусять повестися так, щоб ясно й недвозначно окреслити своє політичне становище. І ось таким то чином перед ЗДА висувуться дві ґенеральні концепції: 1) повестися на Близькому Сході так, щоб арабські країни, дістаючи економічну допомогу або мілітарну охорону, відчули, що вони не є — як це намагається представити Москва — „у перехідній стадії від бувшого англо-французького колоніялізму під американський", а отримують тільки захист від комуністичного загарбання; 2) поставити поза сферу дискусії з СССР обшир Близького Сходу і, заанґажувавши весь свій авторитет і міць, перенести його в площину своїх впливів та формувати його так, як це виходить на користь вільному світові. Усе вміння полягатиме в тому, щоб арабські народи рішили самі, що для них краще — бути у сфері впливів ЗДА чи СССР?

До речі буде згадати, що престиж ЗДА в тому обширі зріс могутньо особливо з того часу, як вони перестали дивитися на проблему Суезького конфлікту так вузько, як, з одного боку, підходили до неї Франція і Англія, а з другого, посередньо, також і Совєти. Всі вони в однаковій мірі були наставлені на те, щоб спір за цю дразливу міжнародну водну маґістралю розв'язати тільки збройним порядком. Але це не означає, як дехто готовий подумати, що ЗДА не були підготовані для того, щоб встрянути туди і заанґажуватися всією своєю мілітарною міццю, якщо конфлікт прийняв би інший оборот.

Так само, як в момент найбільшого міжнародного напруження, стоїть і сьогодні в повному поготівлі, для підтримки Айзенгаверової доктрини, в тому обширі 6-та американська фльота, яка, на випадок комуністичної аґресії, готова буде вжити проти неї всю свою модерну зброю включно з атомовою. Як передають міродайні чинники, ЗДА не перекидатимуть під сучасну пору ніяких додаткових військових з'єднань в обшир Близького Сходу, виходячи із стратеґічної оцінки, що ударна міць, якою розпоряджає 6-та фльота, є цілком достатньою для того, щоб відбити кожний можливий удар.

Шоста фльота має у своєму розпорядженні 60 бойових кораблів різного призначення, в тому числі авіоносці з п'ятьма стами літаків. Вона має понад 40 тисяч старшин і моряків, у тому числі десантні частини морської піхоти. В Европі армійські і летунські частини ЗДА нараховують 325 тисяч, а на стратегічних базах, що знаходяться найближче до Близького Сходу, стоять для підсилення 6-ої фльоти 2 тисячі бомбовиків та нищильників і неозначена кількість ракетних викидів.

Воєнні фахівці кажуть, що сила нищівности, якою розпоряджає сама тільки 6-та фльота, в багато разів перевищує силу всіх фльот, змобілізованих під час другої світової війни. Вона то і являє собою покищо „хребет Айзенгаверової доктрини" в тому обширі, а коли б зайшла нагла потреба, то, при сучасній воєнній техніці, її силу можна кожночасно подвоїти або й помножити в стільки разів, скільки вимагатимуть воєнні дії на тому евентуальному, майбутньому бойовищі.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 18-ти мільйонового майна організації!

НОВІ МЕТОДИ МЕХАНІЗАЦІЇ НА ФАРМАХ

Швидкий розвиток фармерської технології — зокрема чимраз ширше застосування фармерських машин — становить одну з найширше відомих прикмет американського фармування. Завдяки цій технології З'єднені Держави продукують тепер харчових продуктів та волокна на 54% більше, ніж 25 років тому, при чому числом фармерів на одну третину меншим.

Допомога механізації по фармах особливо помітна в Каліфорнії. Наприклад, власники великих фарм в цьому стейті мають свої літаки і з повітря ведуть боротьбу з шкідниками врожаю. Фармери, що не мають власних літаків, можуть позичити їх для сівби, посипання ґрунту хемікаліями та збирання врожаю.

Старі ручні методи вирощування рижу вимагають 900 людино-годин на кожний акр поля. Тепер у Каліфорнії, де продукують риж, його сіють, прополюють і збирають машинами, при чому один акр поля потребує праці тільки семи з половиною людино-годин.

Транспортація продуктів набула тепер також інших форм. Наприклад, молоко здебільшого перевозять у великих наливних цистернах, як газоліну, на пункти, де його розливають машини по пляшках. Зерно з фарм перевозять у великих вантажних машинах або залізничних вагонах, як пісок.

Електрика працює ліпше і дешевше, аніж людина. Машина на півтора цента вартости електричної енерґії може виконати фізичної праці стільки, скільки людина за 24 години! Електричні машини орють, сіють, полють, здобрюють ґрунт, косять, доять корів, годують тварин, а також сортують овочі відповідно до розміру та стиглости.

Овочі та горіхи збирають тепер з пересувних башт, або просто струшують з дерева, а потім підбирають з землі вакуум-апаратами. Для такої праці, яку не можна робити машинами — як ось збирання винограду, томатів, кавунів чи динь — існують спеціяльні пристрої, щоб облегшити працю робітника.

Хемія також багато в чому допомагає фармерам. Зерно тепер перед посівом хемічно обробляють, щоб запобігти можливості їх захворювання, щоб винищити шкідників. Збирання врожаю можна розтягнути на цілий рік, обприскуючи посіви спеціяльними хемікаліями, які пришкорюють або сповільнюють їхній ріст і дозрівання. Незабаром хеміки сподіваються достачати рослинам усі потрібні їм хемічні складники, щоб мати змогу вирощувати різні види рослин по всіх частинах світу, незалежно від клімату.

Тут ми перерахували лише деякі досягнення в галузі сільського господарства, особливо його механізації, що їх фармери в цілому світі можуть використати, бо фармерські методи йдуть вногу з загальним світовим проґресом.

Загальна Рада

ГОЛОС ЧИТАЧА

ПРО НАСЕЛЕННЯ СХІДНЬОЇ ГАЛИЧИНИ

Коли прочитав я у „Свободі" з дня 11 січня ц. р. статтю проф. Р. Смаль-Стоцького під наголовком „Збори американських істориків", не мало здивувало мене ненаукове твердження історика Шушніґа, який встановив для Східньої Галичини польську більшість на 59% (статистичні дані з 1940 року). Здивувало мене також вияснення проф. Смаль-Стоцького, який властиво потвердив тезу п. Шушніґа, бо, мовляв, ту більшість осягнули поляки, зарахувавши до поляків також німців та жидів. Осмілююсь твердити, що поляки у Східній Галичині ніколи більшости не мали і її не осягнули аж до кінця своєї окупації.

На доказ мого твердження дозволю собі навести статистичні дані відносно цілої і осібно Східньої Галичини з праці проф. д-ра І. Мірчука, виданої Українським Науковим Інститутом п. з. „Гандбух дер Украіне", Ляйпціґ 1941.

За поданими у тому виданні статистичними даними, ще у роках 1846 і 1851 ціла Галичина, себто Східня і Західня, була у більшості українська, бо начисляла 50,1% українців а тільки 40,9% поляків. У році 1857 було українців 45,2%, поляків 42,7%, німців 2,5%, та жидів 9,7%. У той час намісниками та старостами були німці, тож статистика була приблизно правдива. Коли ж у році 1867 влада у Галичині перейшла до рук поляків, то вони на свій спосіб стали переводити перепис населення. Німці, як римо-католики, стали відразу фіґурувати як поляки, знайшлась відтак друга категорія поляків, себто „поляки мойжешовеґо визнаня", а третя — поляки „ґреко-католіцкеґо обжондку". Внаслідок таких польських махінацій уже при переписі населення в 1910 р. число поляків збільшилось на 800.000, так що вони могли виказати свою паперову більшість у цілій Галичині на 59%. Цих 59% відносилось до цілої Галичини, себто Східньої і Західньої разом.

Інакше справа представляється щодо самої Східньої Галичини. За віроісповіданням було у Східній Галичині в 1910 році 62% греко-католиків та 25% латинників, бо греко-католиків уважано за українців, і тим самим за віроісповіданням українці числили у Східній Галичині 62%, а поляки тільки 25%. Коли б додати полякам усіх жидів та деяких німців-протестантів, то вони, всі разом, начисляли б всього 38%. Справді, на 48 повітів у Східній Галичині було 4 повіти із значним відсотком латинників та жидів: Скалат — 48%, Теребовля — 39%, Тернопіль та Львів. Решта повітів мали переважаючу українську більшість — від 62 до 80%. Щодо польської більшости у повітах Тернопіль та Львів, то причини цього прості: Львів був столицею Східньої Галичини, мав повно польських урядовців та кілька полків війська; те саме відноситься до Тернополя.

Як виказала польська статистика з 1931 р., у сільських громадах Східньої Галичини українці становили 71,4% населення, поляки — 23%, жиди — 3,8% та інші — 1,8%. По містах поляки мали перевагу. Українці числили 22,9%, поляки 36,6%, а жиди 38,3%, однак населення міст числило всього 19% цілости.

Як виходить з наведених вище статистичних даних, поляки, не зважаючи на всякі махінації у переведенні перепису населення, не могли навіть в часі своєї окупації дійти до 40%, а не то до 59%, встановленої п. Шушніґом. У того пана зайшла плутанина в цілій справі, бо дані, що відносились до всієї Галичини, він застосував до Східньої і внаслідок того дійшов у своїх твердженням до абсурду.

Цілком погоджуюсь з проф. Смаль-Стоцьким, що на таких зборах повинно було бути більше наших учених, щоб дати вияснення щодо української справи. А наша справа так затемнена нашими сусідами, що треба буде довгих років праці та зусиль, щоб західні вчені могли бодай почасти в ній орієнтуватись.

Д-р Василь Бабій

Вол. Дорошенко

ОСТАННІЙ З МОГІКАНІВ НАРОДНИЦЬКОГО ТЕАТРУ

(† Грицько Мінченко-Сіятовський)

(4)

Мали ми і власну „оркестру". Брати Піщанські, лубенські гімназисти, грали: Володимир — на гармонії, Дмитро, або як його ми звали „Михля", на флейті, бурсаки — Гальченко й Захарченко — на скрипці. А на басі грав болгарин Христо (на смерть забув його прізвище), що вчився в полтавській семінарії. Був це завзятий болгарський патріот і наш великий приятель. Диригентами були — то Вол. Піщанський, то Чумак, то Яків Мінченко.

Грали наші аматори напричуд гарно, з чуттям, переймаючися своїми ролями. Публіка була захоплена. Грицько взорувався на корифеях — Кропивницьким і Садовським.

Тоді багато наших акторів наподоблювали цих велетнів і намагалися дорівняти їм, часом перебираючи мірку в зображенні свого героя. Очевидно, що й аматори йшли їх слідом. Грицько завжди грав із патосом, особливо в героїчних ролях козацьких лицарів.

Непереверщеним комiком був Животко, що мав великий природний талант. З нього вийшов би знаменитий артист під пару Саксаганському. Але, хоч і радили йому вступити на сцену, він волів стати священиком.

Втікши з багатьма земляками, нашими спільними знайомими — полтавцями, від большевиків у 1919 р., пригадав собі Грицько, переїздячи через Львів, про мене, відшукав мене в Науковому Товаристві ім. Шевченка й оселився у мене.

Він виконував у мене ролю кухмістра. Поки, бувало, звільнюсь я з бібліотеки, він наварить цілий великий баняк борщу, або каші з морквою й бараболею, три чверті якого доводилося йому споживати самому. Невдовзі мені вдалося влаштувати його на якусь писарську працю в „Просвіті", але його манила таки сцена. Він уже в „Просвіті" займався аматорськими виставами при читальнях, але з появою у Львові „Незалежного Театру" під керівництвом незабутнього Загарова, він перейшов туди на побутові ролі (1921-1924). Опісля грав у різних інших трупах: Міткевичевої (1925-1927 рр.), в Театрі ім. Тобілевича у Станиславові.

Зі Станиславовом Покійний взагалі був тісно зв'язаний. Грав він там навіть за першої большевицької інвазії в театрі ім. Франка, і навіть виступав на сцені ще за німців у 1943 р., хоч уже слабував на очі.

Виступав завжди лише в побутових п'єсах і в тих самих ролях, як колись замолоду. До них можна додати ще хіба ролі батька в „Циганці Азі", Максима Кукси в „Пошились у дурні" та подібні ролі в „Невольнику", „Ясні зорі" і т. д.

Разом із ним грали й такі відомі наші артисти, як Богдан Паздрій, О. Степова, Н. Лужницька, Кл. Ґош, перебувають тепер у ЗДА. Всі вони озиваються про Покійного, як про визначного актора й дуже гарну, симпатичну людину*).

Довгі роки проживав Грицько, як рідний, в одній сім'ї на Станиславівщині, й думалося, що він там і до смерти житиме.

Тим часом на старості літ він чомусь опинився в домі інвалідів у Снятині.

22-го грудня 1954 року писав він звідти до однієї своєї знайомої, яка перебувала в Болгарії, що живеться йому невесело: одяг і взуття зносилися й понищилися, їсти скупо — та й їжа незадовільна, а на додаток — холодно.

Вітаючи паню з Різдвом, додав: „Давніше я діставав звичайно кілька дуже щирих запросин на кутю, так що доводилося вибирати, а тепер інакше..."

Але коли та пані, вирвавшися з Болгарії, написала до нього в 1955 році, то одержала свого листа з поворотом із дописною, що „адресат умер".

Умер у злиднях, усіма забутий — колишній красень, за яким зідхали дівчата, — заслужений діяч української сцени, — останній либонь із могіканів народницької сцени.

Нехай же цей мій спогад буде запізнілою квіткою на його невідому могилу.

* Дати перебування Грицька в тому чи іншому театрі я подав тільки приблизні, бо тепер уже не пам'ятаю, коли й де саме виступав і в яких ролях, бо я жив безвиїзно у Львові, а він рідко коли до мене писав про свої виступи. Грав він у „Незалежному Театрі" під орудою д-р Гр. Нички. Д-р Григорій Ничка, організатор „Українського Незалежного Театру", в своїх спогадах про цей театр, вміщених у кн. 1 і 2 журналу „Київ" 1955 р., пару разів згадує за Гр. Сіятовського, а при кінці своїх спогадів так його характеризує:

„Григорій Сіятовський-Мінченко, суддя з Східньої України, талановитий актор-аматор ще з-перед 1914 р. До нашого ансамблю прийшов за рекомендацією Володимира Дорошенка. Поставний, огрядний, незвичайно милий і обов'язковий, грав талановито ролі в побутово-історичних п'єсах, як батько Матюші („Суєта"), Опара („Невольник"), сотник Яченко („Гетьман Дорошенко"), Хома („Назар Стодоля") та інші, але в моїй пам'яті залишився як „2-ий запорожець, що сміється" за картиною І. Репина („Про що тирса шелестіла"). Поза сценою виконував функцію голови Контрольної Комісії нашого ансамблю. По 1922 р. працював в аматорських гуртках Коломиї і Станиславова" („Київ" 1955, кн. 2, ст. 75).

СХОДЯТЬ ПЕРШІ ЗОРЯНИЦІ...

Сходять перші зоряниці,
Трави хиляться в росі.
Я, ждучи тебе в світлиці,
Одчиняла вікна всі...

Стежечки всі промітала
Між зелених квітів-трав.
Допізна тебе чекала...
Тільки ти мій дім минав...

Злинув час. Усе забуто,
Мов далекі, дивні сни...
То скажи ж мені, чому ти
Просиш зараз: „Відчини"?

ОЛЬГА МАРУНІЧ

ЧИТАЙТЕ ВАНСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК „СВОБОДУ"

ТРИМІСЯЧНІ ВАКАЦІЇ ДЛЯ РОБІТНИКІВ

Голова робітничої спілки „Об'єднані Сталеварі Америки" Дейвід Дж. МекДоналд заявив на районових зборах цієї організації в Шикаґо, що в майбутньому робітники матимуть, крім звичайних річних вакацій, ще й тримісячні вакації кожних п'ять років. Крім того робітництво змагає до того, щоб мати коротший тиждень праці, додаткові винагороди за працю під час кінця тижня, та до того, щоб працедавці платили все соціяльне забезпечення. МекДоналд твердив, що зорганізоване робітництво не виступає проти механізації праці, але з її впровадженням виникає небезпека, що забракне праці для робітників, яких число постійно збільшується внаслідок зросту числа населення. Щоб запевнити працю всім робітникам, треба буде зменшувати число годин праці робітникам, щоб вони мали більше часу на заспокоєння своїх духових потреб.

В Мадриді створено Асоціяцію Українців — Приятелів Еспанії

Ще в жовтні м. р. відбулися в Мадриді основуючі збори Асоціяції Українських Приятелів Еспанії, на яких офіційно проголошено створення цього Товариства і вибрано Управу на один рік. Основуючий акт був завершенням майже однорічних заходів в тому напрямі, ведених перед еспанськими чинниками. АУПЕ є леґально зареєстрованим в Еспанії товариством.

Призначення АУПЕ — бути інстументом для успішної культурної співпраці між еспанцями і українцями. Про цілі АУПЕ говориться в статуті (стаття 3) ось що: „Товариство має ціль: а) втримувати та розвивати культурні і наукові взаємини між українськими інтелектуалами і Еспанією, б) давати моральну підтримку і, якщо можливо, матеріяльну, українському відділові при Центрі Східніх Студій, в) активно цікавитись вже існуючою співпрацею на культурному, виховному і громадському полі, г) гуртувати українських інтелектуалів, які покінчили свої студії в еспанських культурних та наукових осередках, ґ) продовжувати ці взаємини, щоб існував тісний контакт між українськими інтеліґентами, які або студіювали в Еспанії, або є зацікавлені мовою, літературою, історією і взагалі культурою еспанського світу, д) сприяти студіям еспанської мови серед українців" і т. п.

Тимчасовий осідок Асоціяції Українців Приятелів Еспанії знаходиться в Мадриді, але вона вже тепер має членів поза Еспанією. Використовуючи цю обставину, думається перенести осідок в іншу країну, бо це уможливило б під певним оглядом успішнішу діяльність.. Кілька членів нововибраної управи живе поза Еспанією в Канаді, Італії, Франції, нією, в Канаді, де вони гуртують українських приятелів Еспанії, що живуть в даній країні. Таким чином могтимуть входити в контакт і співпрацю з відповідними еспанськими офіційними чинниками закордоном (напр. культурними референтами еспанських амбасад і т. п.).

В АУПЕ було 16 членів, в сучасному нараховує разом 25. На голову АУПЕ вибрано інж. А. Кішку, ініціятора самого товариства. До Управи ввійшли: інж. О. Забара (заст. голови), д-р Р. Войцех (ген. секретар), д-р Я. Рудницький (Канада), д-р В. Маркусь (Франція), мґр. М. Волинський (Велика Британія), мґр. М. Давидко (Італія), п. Я. Тріска (Еспанія), мґр. Б. Марків (скарбник), мґр. М. Білик (контролер) і ін.

Адреса АУПЕ:

Asociacion de Ucranianos Amigos de Espana (AU.A.G.)
Fernando el Santo 18
Madrid

Пам'яті Сергія Віханського

Ще одна, свіжа могила на гостинній американській землі. Знову відійшов від нас у вічність громадянин — патріот, активний учасник Великого Зриву, що зі зброєю в руках змагався за кращу долю свого народу. Дня 16-го грудня 1956 року відійшов від нас у вічність Сергій Віханський, бувший старшина УГА та бувший суддя в Косові, Західня Україна. Покійний народився 18-го жовтня 1889 року, в Балигороді Сяніцького повіту на Лемківщині, гімназію закінчив в 1909 році у Золочеві, а правничі студії в 1913 році у Львівському університеті. По закінченні правничих студій вступає на працю до тодішнього намісництва у Львові. Цілу першу світову війну перебував покійний, як старшина австрійської армії на фронті, спершу на російськім, а опісля до кінця війни, на італійськім. З розвалом австрійської імперії покійний голоситься у Відні до Української Галицької Армії. З Відня добивається до Галичини і бере участь в боях під Львовом. Після програних змагань, відступає з УГА за Збруч і разом з нею переходить тернистий шлях, завершений в кінці польським полоном. Звільнений в 1920 році з польського полону, переїздить до Львова, де працює як адвокатський кандидат, опісля як нотаріяльний кандидат у Зборові, а вкінці як суддя в Косові. Покійний належав до тих, що не заломилися духово, та не попали в зневіру після програних збройних змагань. Він активно проявляє себе в суспільно-громадській праці, з твердою вірою в кращу долю свого народу. Та на старості літ дочекався незавидної тяжкої долі українського політичного скитальця. По шестирічнім перебуванні в таборах ДіПі, спершу в Ашафенбурзі, опісля в Берхтесґадені покійний переїжджає в 1950 році до Дітройту в ЗДА, де 16-го грудня 1956 року помирає. Нехай земля, прибраної ним Батьківщини, буде Йому легкою!

Л. Р.

СВЯТОЙОРДАНСЬКІ СВЯЧЕННЯ В ПРИМІЩЕННЯХ УНС І „СВОБОДИ"

Джерзі Ситі, . Дж. — У рямках традиційних українських святойорданських свячень домів („ходження з хрестом"), зайшов минулого понеділка, 21-го січня, до приміщень Головної Канцелярії УНСоюзу та В-ва „Свобода" сотрудник положеної в безпосередньому сусідстві української католицької церкви св. апп. Петра і Павла всч. о. Ярослав Сірко, який в асисті мґр-а Осипа Стецури довершив тут традиційних свячень усіх приміщень.

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

Концерт з творів Моцарта

(з приводу 200-ої річниці з дня народження)

Рано почавши (з п'яти років) свою музичну діяльність, Моцарт рано помер (44 роки), але залишив нам велику мистецьку спадщину у всіх жанрах та формах музики.

Платон казав, що геній вмирає своєчасно. Жахлива теза — але можна думати, що Моцарт, який помер у повному розцвіті творчих сил, міг би дати світу ще багато творів.

Щасливо обдарований він був блискучим піяністом - віртуозом. Це — на початку його шляху допомогло йому в популяризації власних творів.

Ще дитиною він захоплював слухачів своєю грою. Як часто це буває, Моцарт почав свої виступи у сальонах, перед малочисленною публікою. Трохи пізніше він вийшов на широкий концертовий і творчий шлях, виступаюче перед широкими авдиторіями в палатах аристократії і королів.

Він шанував вірну і щиру оцінку своєї гри та композицій і не любив компліментів людей, які „ходять навколо мистецтва", не розуміючи його. Ці люди є „вічно навколо" як говорив Сен-Бев у своїх фейлетонах.

Моцарт не був певний, що його музику розуміють. На його думку, що могли розуміти всі оці „сальонні" бувальці, пані і панове у чудовій мові дочок Мнемозини та у надхненнях Аполлона Муза Гета.

Більшість цієї публіки звикла до „приємного" та банального: до так званих bric - a - brac, тобто до купки антимистецьких дрібниць, до того, що німці влучно називають „кайне Ґеніалітет". Ці дрібнички тішать їхній невисокий смак і не дуже глибокий розум .

Але справжнє, високе мистецтво для них здебільша недоступне, бо вони не розуміють, що таке мистецький настрій або надхнення.

Жозеф-де-Мерт вірно казав, що справжнє мистецтво розуміють переважно люди, які є на певному культурному щаблі, він називає їх „патриціями духу".

Історія підтвердила правильність його опінії: бо так розуміли у свій час твори Фідія, Апеллеса, Рафаеля та інших.

Моцарт створив шедеври у всіх можливих жанрах, але найбільшою популярністю користуються його опери.

У них поруч з реальними персонажами часом ми бачимо образи настільки тонкі, що здається ніби вони належать не до нашої земної природи, а більше до фееричного світу. Тут розкриваються таємниці Ундін, Титаній, Аріелів, цариць Маґ, міцних Оберонів, усіх цих героїв повітря-ефіру, води, вогню; всі вони, як і живі люди, мають гіркі розчарування та інші душевні переживання.

Музика Моцарта є соняшна, блискуча, часом жартівлива, як сцени у манірі Жана Калло: часом гумор і легкий сум, поверховий і неглибокий, бо власне глибини Моцарт не має.

Правда, вона з'явилася напередодні його смерти у „Дон-Жуані" та у „Реквіємі".

Але це вже музика ніби з іншого світу. Блиск і легкість — це натура Моцарта: він не хотів нагромаджувати Пеліон на Оссу, щоб досягти до небесних зірок; він досягав вершин засобами свого власного генія.

Концерт, що відбувся 28 грудня у залі Українського Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку, мав різноманітну програму, яку на жаль скорочено і тому вона може трохи втратила на якості, бо не з'явився співак Рейнарович.

У вступному слові проф. Ігор Соневицький змістовно і коротко, але докладно розповів про творчий шлях Моцарта та клясичну школу. Доповідач не зловживав спеціяльно - музичною термінологією та суто - технічними деталями, але дав багато фактичного матеріялу не тільки саме про Моцарта, а також і про музичне життя навколо нього, що дало цікаву картину доби тих часів.

У першому відділі п. Калина Чічка - Андрієнко виконала сонату Моцарта. Молода піяністка дістала у Німеччині добру музичну освіту. Її гра, чиста, змістовна і виразна, відповідала клясичному стилеві сонати. Пані Андрієнко гарно і спокійно тримається перед публікою, що надає певного настрою її слухачам. Піяністка мала успіх у публіки, яка тепло й щиро прийняла її виступ.

Друга соната була для скрипки і фортепіяна. Виконували п. Я. Меґасюк та проф. Р. Савицький. Обидва виконавці досягли належного ансамблю і рівноваги звукової палітри, потрібної для спільної гри.

Проф. Савицький грав гарним звуком. Скрипак був не цілком спокійний, якась нервовість була в його експресії; але в цілому соната прозвучала добре і дістала від слухачів гарні оплески.

Після перерви п. Меґасюк і проф. Савицький виконали концерт Моцарта.

Цей трудний концерт (часом віртуозний) вимагає від скрипака блискучої техніки та гарного „тону". П. Меґасюк має добрий тон, але він є занадто важкий (матеріяльний) і був би цілком придатний для оркестрового виконавця. Для камерної музики він мало підходить.

Виконання було добрим, але у середині скрипак чогось розгубився (ніби забув...) три секунди непевности; і тут проф. Савицький урятував становище і концерт був закінчений добре.

Останнім виступом була співачка п. Орловська (сопрано), яка має невеликий, але приємний голос і тембр, та легкі верхні ноти.

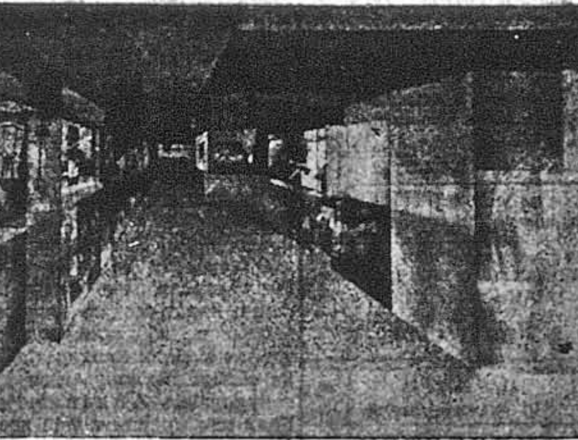
Її виконання двох арій та інших вокальних творів було гарне: чітка дикція, виразне фразування та динаміка.

Хочу порадити пані Орловській не зловживати нюансом піано, який є безперечно гарний, але не завжди. Нема чого боятись показати „повний" голос, коли якість цього голосу на це дозволяє.

У цілому концерт був вдалий і притягнув досить слухачів.

Проф. Володимир Грудин

АМЕРИКАНСЬКИЙ МУЗЕЙ ІМІҐРАЦІЇ

Одна з проєктованих заль Музею

Коли американці українського походження захочуть влаштувати якесь свято в єдиному центрі нашої нації, присвяченому ідеалам свободи, навіки близьким українському серцю, ані дощ, ані погана погода не зможе порешкодити їхнім плянам. Американський Музей Іміґрації, збудований навколо фундамента Статуї Свободи, матиме авдиторію приблизно на 750 осіб.

Ця Статуя Свободи, символ надії для всіх свободолюбних людей з усього світу, перестане вже бути місцем, придатним тільки для „доброї погоди".

Коли будування Музею буде скінчене з допомогою американців різної національности та етнічного походження, це буде справжнім даром американського народу і пам'ятником принципові „єдиної - нації - з багатьох народів." Уперше в історії він втілить прекрасне свідчення про те, як українці, разом з іншими національностями з усіх частин світу прийшли до нової країни, шукаючи свободи та кращих можливостей, і залишились тут, щоб допомогти закріпити і зберегти ці дорогі всім ідеали. Музей Іміґрації перетворить Статую Свободи на справжній Національний пам'ятник, фундамент якого був залишений невикінченим, коли статую відкрито в 1886 році.

Спеціяльна кампанія збирання фондів для Музею має на меті зібрати 5 мільйонів долярів. За ці гроші має бути збудований Музей і виділений спеціяльний фонд для увіковічнення історії Музею у формі виховних фільмів та інших матеріялів для шкіл і різних груп по всій країні.

У кампанії беруть участь, разом з іншими, генерал-майор Юлісіс С. Грант, 3-тій; Пєр дю Понд, 3-ій; Александр Гамільтон; Едвард Корсі.

Володимир Джус, Ярослав Чиж та Дмитро Галичин є членами Національного Комітету АМІ. Йосип Лисогір та Плятон Стасюк входять до складу Українського Комітету, зорганізованого з метою допомогти будівництву Музею.

Усі добровільні датки, незалежно від їх розміру приймається з подякою, і прізвища жертводавців зберігатимуться в архівах Музею. Особа, що внесе 10 або більше долярів дістане звання Будівничого Музею, а її ім'я та фото назавжди зостанеться в Залі Рекордів. Групи, що пожертвували 5,000 або більше долярів, можуть бути поміщені на меморіяльну дошку, так само як і індивідуальні особи.

З допомогою американців українського походження, отже, цей великий пам'ятник стане дійсністю і навіки пригадуватиме про їхню ролю в будівництві Америки. Датки можна посилати безпосередньо до:

THE AMERICAN MUSEUM OF IMMIGRATION — STATUE OF LIBERTY U. S. A.

82 East 42nd Str., New York, N. Y.

Enclosed is my donation to help establish the American Museum of Immigration as a shrine of the American people and to help create better understanding and unity among all peoples of our nation.

Name ....

Address ....

Amount Enclosed $ ....

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Відгомін української коляди в етері

В зв'язку з радіопередачею Українських Коляд через стацію WABC в Свят-Вечір — українська фірма „Арка" в Ню Йорку одержала сотні листів з подяками з різних місцевостей та стейтів від українських американських слухачів.

Фірма „АРКА" в Ню Йорку, яка спонзорувала цю програму, — не маючи просто технічної змоги відповісти на всі письма — цією дорогою дякує всім за надіслані щирі слова й подяки.

„Вперше за двадцять років, — пише один слухач із стейту Мейн — я мав нагоду почути наші старокрайові коляди..." „Відбір був дуже чистий"... пише інша слухачка з стейту Делавер. „Не могло бути кращого закінчення передачі коляд, як нашим українським Щедриком Леонтовича..." — читаємо в одному письмі з Брукліну. Короткий, але глибоко змістовний вступ про Українське Різдво у вільному світі, та „Різдво" на наших рідних, але під окупацією ворога, землях найшов велике співчуття для нашого поневоленого народу серед американських слухачів.

„АРКА" — Ню Йорк.

Пригоди в новій кватирі

С. Мороз з робітничого селища Нове Кличкове на Дніпропетровщині пише в листі до редакції „Радянської України":

„Дніпропетровський виконком видав мені ордер на нову кватиру. Справивши новосілля, родина моя стала готуватися до зими. Купивши на паливному складі вугілля та дров, я привіз їх автомашиною додому. Але тут з'ясувалося, що машина не може заїхати у подвір'я, бо ворота побудували занадто вузькі. У ці ворота не може заїхати і підвода. Але подив викликають не тільки ворота. Спалили ми по 3 відра вугілля в печі, а вона так і лишилася холодною. Спочатку ми думали, що піч ще вогка, і коли підсохне, то буде швидко нагріватись. Та де там! Топили і тиждень, і два, а вона холодна. В чому ж справа? Відповідь дав пічник, який клав ту піч. „Переробити її треба, — сказав він, — це коштуватиме 500 карбованців". Навколо будинку ґрунт не заасфальтований, і тому після першого ж дощу вода полилася у пивницю. Довелося випомповувати воду. Згодом я навозив землі і зробив довкола будинку насип. Тепер вода у пивницю не йде, зате на подвір'ї утворилося озеро. До цього слід додати, що двері у моїй кватирі порозсихалися, вікна не зачиняються. Отака то нова кватира! І такі самі кватири у всіх десяти нових домах робітничого селища Нове Кличкове".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Клівленд, Огайо

Різдвяна казка.

„Рідна Школа" — чарівне слово, було колись, і хочемо вірити, що і надалі таким буде, бо інакше не може бути, коли професор Володимир Радзикевич для місцевої „Рідної Школи" виготовив прекрасну, віршовану, різдвяну казку „Різдвяна Ніч", — і коли цілий ансамбль чоловічого хору „Дніпро" разом із своїм диригентом п. Садовським брав живу участь і прекрасно виконаними колядками ожив акцію дії та присутнім дав візію різдвяної містерії на рідних землях в гурті повстанчої групи Коли гурток учнів „Рідної Школи" перемінився в чарівні зірки, ніч, зайчиків, діда мороза, ангела хоронителя, добрих духів незабутньої, поневоленої батьківщини і хоронив її жителів та керував щасливо їх кроками. — Коли ентузіястка учителька пані Олена Дубова тих дітей перемінила в акторів і танцюристів!

Все те вчинило слова „Рідна Школа" чарівними. Вона стягає, вишукує молодь і горне її, щоб в своїй, рідній атмосфері не лише навчити читати і писати по українськи, але щоб научити її любити, цінити і дорожити своїм краєм і народом. — Такі імпрези як з дня 12 січня 1957 р., коли зі сцени з уст молодих акторів падали гарячі слова любови батьків, прив'язання і посвяти для інших, для свого народу, — де рідне довкілля природи мішалося з могутньою різдвяною піснею, славлячи Всевишнього серед нетрів і небезпек війни, яку ведуть добровольці, що захищають рідну землю, — лишають глибокий слід в душах тих наших найменших, які не бачили своєї рідної землі, але хочуть і прагнуть її любити і їй служити. — Поможім їм, — подбаймо, щоб частіше відбувалися такі успішні свята, з яких наша молодь вийде вдоволена і захоплена.

Честь гурткові людей доброї волі, що докладають усіх старань і жертвенно і неполегливо кладуть цеголки „Рідної Школи" під велику будову. Честь і щире побажання, щоби їх руки не опали в зневірі, — бо хоч це велика і гарна ідея, але деколи є слабе її зрозуміння.

І. С.

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк 149 2nd Av.

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю 25 січня ц. р., відбудеться в приміщенні Клюбу доповідь проф. Володимира Дорошенка на тему „Великі будівничі української науки — Іван Франко і Михайло Грушевський". Після доповіді ред. Роман Голіян, який приїхав з Парижу на короткі відвідини до ЗДА, розповість про життя українців у Франції. Початок о год. 8-ій вечора.

Дня, 18-го січня 1957 р., в Англії, упокоївся по тяжкій хворобі

ВАДИМ ЩЕРБАКІВСЬКИЙ

Повиті смутком

КРЕВНІ

Увага! Нюарк, Ірвінґтон й околиця!

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В НЮАРКУ

— влаштовує —

в неділю, 27-го січня 1957 р.

о годині 7-ій вечора

в ЗАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛІ, при 180 Віллям Стріт, Нюарк, Н. Дж.

ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ 39-их і 38-их РОКОВИН

СВЯТО

Державности і Соборности

В ПРОГРАМІ: свят. доповідь ген. штабу ген. пор. П. Шандрука, виступ: чол. хору „Трембіта" під управою мґр. І. Городиського, сопрано Ізабеля Орловська - Фоменко, при форт. проф. М. Фоменко, деклямації місц. Юного СУМА і Пласту.

До численної участи у Святі запрошує Українське Громадянство —

Укр. Центр. Комітет, Відділ УКК
Гром. Комітет співпраці організацій в Нюарку

МОЛОДЕЧІ ОРГАНІЗАЦІЇ МІСТА НЮАРКУ

— влаштовують —

в неділю, 3-го лютого 1957 р.

о годині 7-ій вечором

СВЯТО КРУТ

в ЗАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛІ
180 William Street, Newark, N. J.

КУРСИ-НАУКА

ОЦИМ ПРОГОЛОШУЮ ВПИСИ НА 3-МІСЯЧНИЙ, ВЕЧІРНІЙ

КУРС ТЕХНІЧНОГО КРЕСЛЕННЯ

У ФИЛАДЕЛФІЇ

Письмені або телефонічні зголошення прямувати на адресу:

ІНЖ. Л. ЯЦКЕВИЧ 1219 Wingohocking St.,
Тел.: GL 7-0457 Philadelphia 40, Pa.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ

оголошує

ВПИСИ

— до —

Музичного Садочка

В НЮ ЙОРКУ: в суботу, 26-го січня від год. 4-5 по пол., а в вівторок, 29-го січня від год. 2-3 по пол., в приміщенні МУЗ. ІНСТИТУТУ, 149 2nd Ave., New York City.

В НЮАРКУ: кожного вівтірка від год. 5-6 веч., в УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕНТРАЛІ, 180 William St., Newark, N. J., домівка Союзу Українок.

Приймається дітей у віці 4-6 років. Лекції відбуваються раз або два рази в тижні, залежно від умови. По ближчі інформації дзвонити в Ню Йорку на ч. LUdlow 5-7897.

УКРАЇНСЬКИЙ КЛЮБ „НАША ХАТА"

в Бофало, Н. П. — 840 Віллям вул.,

запрошує оцим на

Традиційну Костюмово - Маскову

ЗАБАВУ

яка відбудеться

в суботу, 9-го лютого 1957

в залі парафіяльної школи при 158 Джермейн вул., в Бофало, Блек-Рак.

Початок о годині 9:30 вечора.

Хор „ДУМКА" в Ню Йорку

запрошує на

БАЛЬ ХОРУ „ДУМКА"

що відбудеться

в суботу, 26-го січня 1957 р.

о год. 9-ій вечором,

в УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ.

Грає оркестра п. В. БОСОГО.

Вечірній стрій обов'язковий.

Вступ за запрошеннями, що їх можна одержати в управі хору в четвер від години 8-ої до 10-ої веч., та в неділю від години 10-ої до 12-ої рано.

Український Музичний Інститут в Ню Йорку

заля Літературно - Мистецького Клюбу — 149 2nd Ave.

ПІВРІЧНІ ПОПИСИ

— відбудуться —

I. Субота, 26-го січня 1957, год. 7:30
II. Неділя, 27-го січня " год. 3:30 (нижчі роки)
III. Неділя, 27-го січня " год. 7:30

Участь беруть

КЛЯСА ФОРТЕПІЯНУ, СКРИПКИ і СТРУННИЙ АНСАМБЛЬ.

Вступ за програмами.

Бервік, Па., Відділ УНС ч. 164,

повідомляє своїх членів, що

в неділю, 27-го січня 1957 р.

о годині 1-ій по пол.

відбудуться

ЗБОРИ

на яких промовлятиме головний секретар УНСоюзу Г. ГЕРМАН.

Проситься усіх членів до численної участи.

Гол. Канцелярія

ФИЛАДЕЛФІЯ і Околиця! — В суботу, 26-го січня 1957, о год. 7-ій веч. в TOWN HALL, 152 N. Broad Street, Philadelphia, Pa.

ВЕЛИЧАВЕ СВЯТО ДЕРЖАВНОСТИ

Губернатор стейту і майор міста проголосили офіційно УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ

Велика програма свята. — Промовлятимуть обидва сенатори стейту Пенсилвенії. — Квитки в передпродажу в Базарі.

ФІЛІЯ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

• ПРАЦЯ •
• HELP WANTED—MALE •

DRAFTSMEN, HOLLOW METAL
Побажані з досвідом. Мусять вміти читати пляни архітекта.
CH 2-6636

МУЖЧИНИ
з деяким досвідом механіки до легкої монтажної праці у машиновій фабриці. Добрі умовини праці. Вакації й інші користі.
MAN - SEW CORP.
121 West 27th Street
New York City

• ПРАЦЯ •
• Help Wanted—Female •

МЕДСЕСТРИ
GENERAL DUTY
R.N. & PRACTICALS
ВСІ ШИФТИ.
O.R. SCRUB NURSES
3 до 11 P.M. — 11P.M.-7
Багато особливих користей. Платня відповідно до досвіду і практики.
Mrs. Talboth — MA 7-4000
MANHASSET
MEDICAL CENTER HOSPITAL
1554 Northern Blvd.,
Manhasset, Long Island

ГОСПОДИНЯ КУХАРКА
з досвідом.
Спання на місці. 3 осіб в родині. Модерні приладдя. Власна кімната і лазничка. Початкова платня $45.
CEdarhurst 9-3686

• РОЗШУКИ •
ГЕВА ІВАН Н. з Бережан, Зах. Україна, пошукує свого рідного брата ГЕВА ЛЕОН М., рік нар. 1903. До війни жив у Сиракюзах, пошукує через П.
STEFANIA BOREJKO
107 Cambria Avenue
Newington 11, Conn., USA

• ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ •

АРКА,
48 Іст 7-ма вул. в Ню Йорку
(тел. GRamercy 3-3550)
БУКВАРІ і ЧИТАНКИ
(Для шкіл знижка.)

Нововідкрита українська
ЮВЕЛІРНА КРАМНИЦЯ
ECONOMY
JEWELRY COMPANY, Inc.
335 E. 14th St., New York City
Tel. GRamercy 5-7430
Чистить годинники з ґарантією на 1 рік тільки за $2.95.

• BUSINESS OPPORTUNITY •

ГРОСЕРНЯ
і ДЕЛІКАТЕСЕН
на продаж, добре вироблений бизнес, далеко від маркетів. Також продається гаряча кава і канапки до виносу.
За інформаціями кликати:
AL 4-5652

Голл заклинає республіканців, щоб свою силу будували на програмі а не популярності Айзенгавера

Вашинґтон. — Голова Республіканського Крайового Комітету Лїонард В. Голл закликає республіканців, щоб силу й могутність своєї партії будували на програмі Республіканської партії, а не на популярності президента Айзенгавера, як це було досі. Голл сказав, що республіканці, якщо схочуть виграти вибори в 1958 році, мусять знайти здібних кандидатів, а не тільки поликуватися на популярність Айзенгавера. Голл має залишити свій пост 1-го лютого, і вже 22-го січня Президент має наменувати його наступника. Найбільші шанси зайняти становище Голла має член Республіканського Комітету зі стейту Коннектикат Г. Мід Алкорн. Дехто гадає, що недавня містерія з висиланням депеш Гаролдом Стассеном за вибором Алкорна пошкодить його кандидатурі, але більшість переконана в тому, що Айзенгавер таки наменує Алкорна на становище голови Республіканського Крайового Комітету.

Сенатор Джанстон твердить, що між мадярськими втікачами є комуністи

Вашинґтон. — Виконний голова Сенатської Підкомісії Внутрішньої Безпеки сенатор Олін Д. Джанстон заявив, що, згідно з зізнанням свідків на цій комісії, між мадярськими втікачами, які прибули до цієї країни, є комуністи. Один мадярський іміґрант заявив під час переслухання під присягою, що совєтський агент впхався до американської леґації в Будапешті. Інший мадяр твердив, що в таборі для мадярських втікачів в Кілмері, Н. Дж., находиться тайний аґент мадярської секретної поліції. Сенатор Джанстон домагається припинити приїзд мадярських іміґрантів, поки не буде закінчене слідство в цій справі. На думку цього сенатора „ЗДА будуть бавитися динамітом, коли надто широко відчинять двері для втікачів". Він не є проти того, щоб допомагати цим втікачам, але це можна робити ще в Европі, щоб був час докладно провірити всіх тих, яких допускається до цієї країни.

Автомобільні робітники домагатимуться коротшого тижня праці

Дітройт. — Містоголова спілки Об'єднані Автомобільні Робітники Лїонард Вудкок заявив після дводенної конференції 300 делегатів, які репрезентують 350,000 робітників в фабриках Дженерал Моторс, що під час найближчих переговорів із працедавцями в 1958 році спілка домагатиметься коротшого тижня праці та збільшення платні. Вудкок твердив, що платня за годину праці автомобільним робітникам є менша від платні робітникам в інших ключових промислах, і внаслідок цього в 1958 році, під час переговорів про відновлення контракту спілка мусить домагатися скорочення годин праці в тижні та поправлення умов праці. Автомобільні робітники пересічно дістають по 2.34 дол. за годину праці, а будівельні робітники по 2.84 дол., вуглекопи — 2.80 дол., сталеварі — 2.58 дол., нафтовики — 2.58 дол. і друкарі — 2.45 дол.

95,000 орденів і медаль за „освоєння цілини"

Московська „Правда", що виходить звичайно на чотирьох сторінках, 13-го січня потішила своїх читачів тим, що цілих три сторінки виповнила списками партійних і непартійних працівників радгоспів та машино-тракторних станцій, нагороджених за „успіхи в освоєнні цілинних земель ‚Казахстану та Сибіру". Крім того, 262 особам за особливо визначні успіхи" в освоєнні цілини, признано звання ‚героїв соціялістичної праці". Так бляшаними брязкотельцями розплачується Москва з людьми, що в азійських пустинях коштом свого здоров'я розбудовують її могутність.

ПРЕЗИДЕНТ АЙЗЕНГАВЕР УРЯДУЄ

У зв'язку з дискусією в конґресових комісіях над середньосхідним пляном та іменуванням нових послів й амбасадорів ЗДА — час през. Айзенгавера виповнений безупинними заняттями. На фото: Президент за своїм столом у Білому Домі.

Конґресмен О'Конскі зрезиґнує з свого становища, янщо маршал Тіто прибуде до ЗДА

Вашинґтон. — Республіканський конґресмен Алвін Е. О'Конскі заявив у Палаті Репрезентантів, що він зрезиґнує з становища в Конґресі, якщо юґославський президент маршал Тіто прибуде як офіційний гість до ЗДА. Конґресмен О'Конскі склав цю заяву після промови республіканського конґресмена з стейту Ню Йорку Кеннета Б. Кітінґа, який висловив турботу з того приводу, що, згідно з поголосками президент Айзенгавер мав би запросити Тіта на урядову візиту до Вашинґтону. Кітінґ сказав: „Я не можу повірити в те, щоб тепер, або колинебудь пізніше, можна робити ідола або лева з звичайного злочинця в країні, яка вірить у Бога, прирікає вірність честі, волі і засадам зразкового уряду". Але в політичних колах твердять, що Президент таки запросить Тіта до Вашинґтону під час Великодніх свят, коли Конґрес буде на відпустці.

Об'єднані Нації прийняли нову резолюцію проти Ізраїлю

Об'єднані Нації. — Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй на свому засіданні в минулу суботу 19 ц. м. прийняла 74 голосами коротку резолюцію, в якій з жалем і журбою" ствердили, що Ізраїль не виконав до цього часу резолюцій ОН про беззастережне відкликання військ з окупованої території Єгипту і звернулись з закликом до генерального секретаря Гаммершилда, щоб той найдалі до 5-х днів повідомив, який поступ настав в цій справі. Ту резолюцію зголосило було 25 — здебільша азійських і африканських — держав. — ЗДА й інші західні та південно-американські держави погодились голосувати за неї після того, як із первісного проєкту резолюції її спонзори скреслили будь-яке осудження Ізраїлю, відмовились від ультимативного 5-денного терміну під адресою Ізраїлю та взагалі вистилізували резолюцію в спокійнішому тоні. „Проти" голосували тільки Ізраїль і Франція. Ця остання признала слушність ізраїльських арґументів, що справу евакуації ізраїльських військ треба пов'язати з ґарантіями для Ізраїлю проти нових терористичних атак збоку Єгипту та бойкотуванням ізраїльських кораблів. — Чотири члени ОН були неприявні, з них Мадярщина й Південна Африка бойкотують Генеральну Асамблею за „вмішування в їх внутрішні справи". Генеральний секретар Гаммершилд знову конферував з делегатом Ізраїлю Абба Ебаном.

● В Західній Німеччині згинуло впродовж 1956 року 12,000 осіб в автомобільних катастрофах. Це найвище число смертних випадків на автострадах в будь-якій країні світу. Тому, що в Західній Німеччині є тепер коло 5,200,000 авт в русі, себто одна десята частина того, що в З'єдинених Державах, в ЗДА пропорційно повинно було б згинути 120,000 осіб. Однак — за неточними ще підрахунками — в ЗДА згинуло минулого року „тільки" 35,000 осіб внаслідок автомобільних катастроф. Головною причиною катастроф у Західній Німеччині є куди більша як в ЗДА, швидкість на шляхах, — 70—90 миль на годину (105—135 клм).

● Над австро - мадярським кордоном, під час сніжної заметілі, в одну з останніх ночей, мадярський втікач добився до австрійського села Рехніш з напівзамерзлою дитиною в обіймах і заалярмував мешканців, що — мовляв — недалеко кордону на відкритому полі є ще ціла група жінок і дітей. Селяни перешукали прикордонну смугу і знайшли 10 утікачів вже частинно присипаних снігом. Дев'ятьох відратовано, але 41-річна дружина того втікача, який з дитиною пробрався був до Рехніцу вже померла.

● Папа Пій XII уперше, відколи Польща стала комуністичним сателітом, прийняв на збірній авдієнції екскурсію поляків із Польщі.

Д-Р ВАСИЛЬ БОРАК
ХІРОПРАКТОР
1328 Broadway Room 546 New York 1, N. Y.
(Між 34-ою і 35-ою вул.)
Денно від 9:30 до 7-ої вечором.
Тел. PEnnsylvania 6-6285. — В середу закрито.

ЛІКИ
НАЙВІДПОВІДНІШІ ДАРУНКИ
(Rimifon, Penicilin, Streptomycin, Glucose, Cycloserine, Vitamins — Irgapyrin, Atothanyl
Хірургічний виряд, еластичні панчохи, бандажі — пояси і все потрібне для домашньої аптечки.
Висилається до всіх країн Европи.
Мито оплачується тут. Ґарантія достави.
• Спеціялісти европейських рецепт •
Пишіть або телефонуйте:
B. FELDMAN PHARMACY
111 AVE. A. & 7th STREET, NEW YORK CITY
Tel. OR 7-5980

500 UKRAINIAN MARTYRED WOMEN
Видання Об'єднання Українських Жіночих Організацій Америки, Інк.
Зредагувала
СТЕФАНІЯ ГАЛИЧИН
Обгортка
мистця П. ХОЛОДНОГО.
Ціна книжки 2.— дол.
Книжку можна набути в
"SVOBODA"
81-83 Grand Street
Jersey City 3, N. J.

BALTIC EXPRESS CO.
200 West 72nd Street, New York 23, N. Y. — TRafalgar 7-6611
Ґарантія достави.
ПАЧКИ ДАРУНКИ
ДО ВСІХ КРАЇН СВІТУ
З ОПЛАЧЕНИМ ТУТ МИТОМ.
Рахунки за пачки замовлені поштою висилаємо
до 24 годин
Ми не тільки обіцюємо,
але виконуємо.
Висилці кожної пачки присвячується спеціяльну увагу.
Все пакується на місці. Достава триває приблизно 2 місяці;
летунською поштою приблизно 2 тижні.
ПАЧКИ ВИСИЛАЄТЬСЯ ЩОДЕННО.
Переконайтеся самі.
Пишіть за каталогом цін і ближчими інформаціями.

✝

Ділимося сумною вісткою, яка наспіла з Австрії, що наш Найдорожчий Братанок і Брат

бл. п. Мґр.

ПЕТРО ВОЛОДИМИР РАКОЧИЙ

до часів еміґрації адвокат в Кутах і Бібрці, помер по довгій а тяжкій недузі дня 26-го грудня 1956 р. в Лінцу, проживши 45 літ.

За спокій Його душі відправиться

Служба Божа і Панахида

В СУБОТУ, ДНЯ 26-го СІЧНЯ, о год. 8-ій рано

в укр. грек. кат. церкві св. Петра і Павла в Коговз, Ню Йорк.

Нехай Всевишній, вислухавши наші молитви, подасть бл. п. Петрові блаженний спокій у царстві Небеснім, а між живими збереже по ньому Вічну Пам'ять.

Горем прибиті

стрийки: ПЕТРО і МАРІЯ РАКОЧІ
брати: РОМАН РАКОЧИЙ і дружина ЯРОСЛАВА
ТЕОДОР РАКОЧИЙ і дружина ОЛЬГА

З НОВИХ ВИДАНЬ

● Вістник. Рік XXXII, ч. 21 (1025). Вінніпеґ, 1956, ст. 16.

● Мій Приятель. Журнал для дітей. Рік VIII, ч. 8 Жовтень 1956. Вінніпеґ, 1956, ст. 16.

● Український Вістник. Епархіяльний орган Української Православної Церкви в Америці. Рік XXVII, ч. 3. Квартальник. Вересень 1956, Ню Йорк, 1956, ст. 16.

● СФУЖО. Світова Федерація Українських Жіночих Організацій. Рік VIII, ч. 10, ст. 13-20 („Наше Життя", X, 1956).

● Рідна Церква. Орган української православної думки. Рік V, ч. 24, липень-серпень 1956, Карльсруге, 1956, ст. 16.

● На Слідах. Український Національний Музей в Онтаріо, Каліфорнія. III. Квартальник. Рід II, ч. 3 (7). Онтаріо, 1956, ст. 32.

● Пороги. Література. Культура. Мистецтво. Наука. Рік VII, ч. 68-69, май-червень, 1956, Буенос Айрес, 1956, ст. 32.

● Жіночий Світ. Рік VII, ч. 10 (82), жовтень 1956, Вінніпеґ, 1956, ст. 24.

● Голос Спасителя. Релігійний місячник. Рік 28, ч. 11. Листопад 1956, Йорктон, 1956, ст. 64. Ч. 12. Грудень 1956, ст. 64.

● Вісник. Український релігійний двотижневик у Канаді. Рік XXXIII, ч. 23. Вінніпеґ, 1956, ст. 16.

● Жіночий Світ. Рік VII, ч. 11. Листопад 1956, Вінніпеґ, 1956, ст. 24.

● Самостійна Україна. Рік IX, ч. 11 (95), листопад 1956. Ню Йорк, 1956, ст. 24.

● Вільний Український Робітник. Париж, 1956, ст. 10 (Циклостиль).

Газета. Місячник літератури, мистецтва, критики, наукового і громадського життя. Рік II, ч. 12 (18), грудень 1956. Мюнхен, 1956, ст. 8.

● Біблос. Журнал бібліографії, критики і рецензій. Рік II, ч. 12 (20), грудень 1956. Ню Йорк, 1956, ст. 16 (Циклостиль).

● У Східній Німеччині комуністичний орган „Ноєс Дойчлянд" закликає комуно-німецьких матерів купувати своїм дітям іграшки, що представляють різні роди зброї. Такі іграшки, мовляв, розвивають в дітях „природний і здоровий інстинкт оборонити себе і своєї власности проти ворогів". Ще недавно, бо ледве 10 років тому, комуністи вважали дитячих олов'яних вояків, іграшкові танки й рушниці — засобом плекання мілітаристичного нацистського духа.

✝

Посмертна Згадка

ВАСИЛЬ ПЛАКСА, член Т-ва ім. Б. Хмельницького, Відд. 133 в Нюарку, Н. Дж., помер 22-го грудня 1956 р. Полишив дружину Анну і три дочки, Стелу, Марію, Гелен і 4 внуків. Похорон відбувся 27. грудня з церкви св. І. Хрестителя при участі Родини, Членів і Знайомих на цвинтар Evergreen. — В. И. П.!

І. Андрійчин, секр.

ЗМІНА АДРЕСИ!

Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що змінують місце свого побуту, щоб одночасно з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10¢ за виготовлення нової адресової клішi, а члени УНСоюзу ще й число свого Відділу.

Адміністрація „Свободи"

„ВИБРАНІ ТВОРИ"
(поезії)
П. САВЧУКА
Книжка складена з восьми збірок поезій, баляд та поем.
Вступна стаття проф. д-ра В. Державина, обкладинка проф. д-ра В. Січинського, з портретом автора та його ж ПІСЛЯМОВОЮ.
Книжковий формат, на 160 стор., добрий папір, срібна обкладинка — люксусове видання.
Ціна: в м'якій опр. $1.75.
Замовлення слати на адресу:
"SVOBODA"
P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

Ще залишилось тільки кілька примірників чудового роману
УЛАСА СУМЧУКА
ВОЛИНЬ
частина перша —
КУДИ ТЕЧЕ РІЧКА.
Ціна $2.75
(II. том в друку.)
Замовляйте:
"SVOBODA"
P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

Найбільший і найновіший з дотеперішніх
вийшов друком
збірник українських пісень
„ЛІРА — СУРМА"
що охоплює: пісні кріпацькі, козацькі, чумацькі, бурлацькі, наймитські та робітницькі, пісні про рекрутчину і царську солдатчину, пісні про родинне життя, про кохання, пісні сатиричні, гумористичні й жартівливі, пісні з творів Т. Шевченка, популярні пісні літературного походження, а також зразки стрілецьких і патріотичних пісень.
Ціна всього лише $5.00.
Замовляти:
"SVOBODA", P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ДІТРОЙТ, МІШ. — В-во св. о. Николая Відд. 175, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 27-го січня о год. 1-ій по обіді, в залі У. Н. Дому, 4655 Martin St. Проситься членів прибути. Довгуючі члени повинні прибути і вирівняти свої довги, бо інакше будуть суспендовані. — Т. Грицай, предс.; І. В. Іванчук, секр.

СТ. ДЖОЗЕФ, МО. — Т-во Запорозька Січ Відд. 355 повідомляє, що на річних зборах вибрано уряд на 1957 р. в присутности п. Д. Білецького, Союзового представника. М. Ганьківський, предс.; В. Сенайко, заст.; І. Кобзей, кас.; В. Сенько, заст.; П. Занько, секр.; Г. Свистин, заст.; контр. комісія: П. Ганьківський, М. Добош і В. Данилюк; надзирателі хворих: С. Юркевич і П. Швець. — Управа.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

Якщо у Вас проявляються познаки:
АСТМАТИЧНОГО КАШЛЮ
або
БРОНХІЯЛЬНОГО ЗАПАЛЕННЯ
прочитайте це:
Незвичайна новина для тих, що мають познаки тяжкого віддиху, задухи, спазматичного кашлю з причини запалення слизової оболонки, браку повітря та мають інші познаки астматичного кашлю та бронхіяльного запалення. Лікарство PENNYL (не застрики) надзвичайно чудово допомагає в такому стані. Відомо, що одна доза цього лікарства вже приносить поміч. Всі читачі цієї газети мають змогу набути пляшечку такого лікарства, висилавши поштою оцей вирізок до OREGON PRODUCTS, Dept. U, Peekskill, N. Y. Посилати грошей не треба, можна заплатити поштареві при доручення посилки. Виповніть точно Вашу адресу друком на відворотній сторінці коверти, а одержите ліки точно без опізнення. Ціна цього чудового ліку $4.00 і коли поможе Вам у Вашій тяжкій недузі, переконаєтесь, що Ваш кошт не був даремний.

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
IRVINGTON, N. J.
NEWARK, N. J.
ESsex 5-5555

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща
ЦІНИ ПРИСТУПНІ
John Bunko
Licensed Undertaker
& Embalmer
REASONABLE PRICES
437 EAST 5th STREET
New York City
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околицях
Контрольована температура, Модерна каплиця до ужитку даром.
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel. ORchard 4-2568

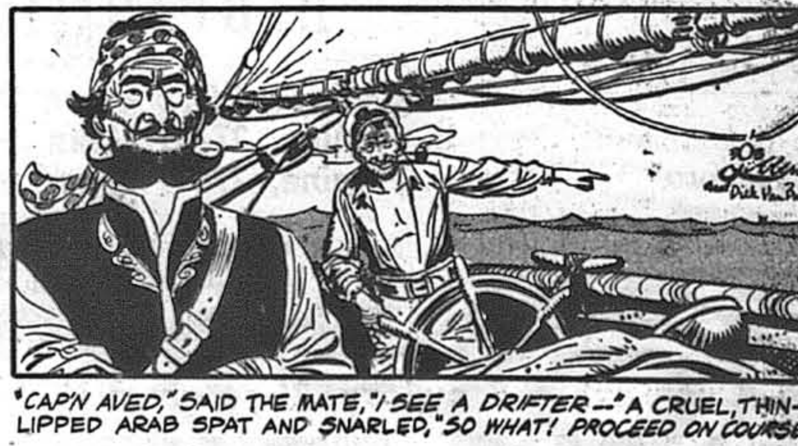
ТАРЗАН, ч. 3804. Пропливає мимо

Хоч риб було доволі, Тарзан знав, що не зможе довго прожити без води. З надією він роздивлявся по обрію.

І нагло, немов чудом, з'явилося вітрило!

— Капітане, — сказав моряк-помічник, — бачу судно... Жорстокий, з тонкими губами араб вилаявся і прохаркотів: — Так що ж! Пливім далі за курсом!